

HORTOBÁGY.

Debreczeni hetilap,

a szűgyegylet, gazdasági egyesület, zenede- és dalregylet, kertészeti egylet, takarékpénztár és több helybeli társulat közlönye.

MAGYARORSZÁGON MINDENKOR VÁSÁRNAK.

Előzetes feltételek:
Helyben bármikor belföldi, vagy vidékre postán külföldre is.
Ért. félre 2 ft. három hónapra 3 ft. 60 kr. Egyes szám ára 15 kr.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal.
Haza a csikók, kerlesek, valamint előzetes postai reklamátiók (nyitni lehetnek) és hirdetések külföldi, a piactéren **Csank**-házban van.
Bérmertelen levelek csak ismerős kezelt fogadtak el.

Hirdetési díja:
Ünnepos péntek-szereti egy-szeri hirdetés 1 kr. Három-szeri 1 kr. Többnapos vagy nagy terjedelmű hirdetés-kel arányosított.
Külföldi hirdetések el-fogad: Bécében: Brauer J. G., Wächter, Oppelk A., Has-senstein és Vogler, Wieslm-bein: Goldberger A. T. M., Frankfurthban: Nollis Otto; Jager, Mannheim-ban: Hasenstein és Vogler, Lipcsében: Sachse és Tacke; Páriban: Havas ügy-nöksége.

Felolvasó szerkesztő:
SÁRVÁRY ELEK.

Főmunkatárs:
SEANA TAMÁS.

Kiadó-tulajdonos:
A DEBRECZENI SZŰGYEGYLET.

Királyi rendelet a dohányügyben.

Magyar országos pénzügyminiszterium előterjesztése folytán, a törvényhozásnak további intézkedése fontartásával, rendeltem, amint következik:

- 1) A dohány-egydárúsági ideiglenes rendtartásnak az ön-használatra való dohánytermesztés megengedésére vonatkozó 56., 57., 58., 59. és 61-dik cikkkei hatálya egyelőre egy évre felfüggesztetvén, a saját használatra való dohány termelése tekintetében következők szabályok lesznek követendőek.
- 2) A saját használatra való dohány-termelés szentülis, az illető királyi pénzügyi felügyelőségtől kizárólagos engedély mellett s egyedül házi-kertekben engedtetik meg.
- 3) Az engedélyért folyamodás az illető magyar kir. adó-hivataloknál adatik be. A kir. adóhivatalok szükséges folyamodási mintákkal láttnak el és az engedélyt az illető kir. pénzügyi felügyelőségeknél hivataloskik elkészítik.
- 4) Az önhasználati dohány-termelésre való engedélyre csak oly egyének tartathatnak igényt, kik házi-kertet tulajdoni joggal, vagy egyházi javadalmak s köz- vagy községi hivatalaik után bírnak.
- 5) A jövődiki felügyelet egyszerűsítése czéljából az önhasználatra való dohány-termelési engedélyek egyedül csak hetven négyzet öblnyi s ennél sem nagyobb, sem kisebb ter-melési térré s a felügyeleti költségek fedezése végett egy forintban határozott állandó engedélyzési és huszonegy krajczarral azon-felőlt minden egyes négyzet öblt után számitandó fogyasztási il-letékek az engedély átvétele előtt lefizetése után fognak ki-adatni, mely utóbbi illeték még akkor is hetven öblt után eső ösz-szegben számitandó és előre beszedendő, ha a termelő ennél kisebb tért szándékozik dohánynyal beültetni.
- 6) Az engedély mellett önhasználatra termelt dohánynak egyedül az engedélyben megnevezett személyek által s egyedül pipadohányok felhasználására iránt az egydárúsági rendtartás 60-dik cikkében foglalt korlátozások, valamint ezen rendtar-tásnak a thalommellenes termesztés s az engedéllyel visszaélés büntetésére vonatkozó 85., 86. és 94-dik cikkkel ezental is ér-vényben maradnak.
- 7) A község előjárói az engedélyeket szorgalmazó egy-éneknek korti bírtokuk iránt kiadott bizonyítványaik valóságáról felelősek s valamint kötelesek a pénzügyi közegeknek a jövődiki ellenőrködésben a nevezetesen a dohánynyal beültetett ter-mesztésükkel személtetést nyújtani s arra felügyelni, hogy ezen terőrknek csakelőlt felmérésé után további dohányültetések ne történjenek.
- 8) A könnyebb ellenőrzés tekintetéből minden illy terület négyzet-öblökben jelöltesse ki, aszerint, hogy a hossza s szérszélessége, s szélessége s szélességéhez egyenlő és egymással párhuzamos legyen és ezen mérték a folyamodványban kijelölte-tvén, az engedélybe beiktattassék.
- 9) Azon egyének, kik nyert engedély mellett a kincstár számára vagy külföldi kereskedésre termelnek dohányt, nem fognak ugyan saját használatra külön termelésre való en-gedélyben részesítetvén s ezental is a kincstár számára leendő át-adás kötelezettségével termelt dohányukat a jövődiki rakártaiban teljesen beszállítani s illoleget a kereskedésre kiállított ter-mélt nyitvány nélkül beraktározni kötelesek.

Bjelentendők azonban nekik és pedig a kincstár ró-szére termelőknök az illolektos pénzügyi felügyelőség ál-tal saját termelésükből az engedélyezett termelő és 16 éves életkört elért férfi családtagjai, úgy minden egyes feles kertész részére fejenként tizenkét font közönséges pipa-dohány, mely nehez dobályfajknök az első közönséges osztály, kerti levelek-nél pedig a második osztály minőségű felül nem haladhatja, fountonként azonnal letendő huszonegy krajczárban szabott fo-gyasztsági illeték mellett meghagyatni s erről fedezésükre szük-séges ökmány kiadatni fog.

10) Az előbbi pont alapján a kincstár számára s külke-rekedésre termelőkhöz meghagyott dohány csak háztartásuk-hoz és gazdaságukhoz tartozó, általuk az átvételkor megne-vezett személyek által és egyedül pipa-dohányok használható el s ezen dohányknök másnak átadása vagy gyártmánynyá fordítása mint jövődiki kihágás fogna büntettetni.
Kelt Bécében, 1867. évi április 30-án.
Ferenz József, s. k.
Lónyay Menyhért, s. k.
pénzügyminiszter.

Javaslatok a savóskuti erdő ügyében.

Lásd 18. sz. (Vége.)

A Savóskutról évenként 1000—1300 öbl tuzi és burkolat-nak való fa szállítatik a városra, még pedig gyakran oly nehez — sarkadi sárral vetélkedő — homokos utakon, hogy a gyen-gébb erők elakadva, a terheket lehányt, vagy egymást a ho-mok-dombokra kölcsönösen felvontatni kénytelenek. Ha Sámszon felé mennék, kerülnek; s vederből csebebeo hágnak, mert a két kert közt a Magyarostól a Csukásig száraz időben a kerék-talpát keresztályfolyó homok az őrök szekere vontatását is ke-serszessé teszi, a Székelyváros felé pedig egy nélkölözhet-ten hid elkészítését s sámsoni előjárásig maj is halogattja. Ha a Pallag felé mennék, agyódnok kell, vajjon a Pallag és Savóskut közé beszállító hadházi határőrségen egy használhat-lan fahid mellett nem dűnek-e fel számitalanok példőjára? (ezen veszedelmes helyen magamnak is majd nyakam tört, co-csisomnak pedig vilpörcze tört kettő), tovább haladva pe-dig homokba merül el terhes szekere s csak a nyomoson talál helyhely-helyvel meglehetősen utakat.

Javaslatom ezokra nézve: hogy miután a Pallag a nemes város tulajdona, — ha szinte idiglenesen mások bírják is jelen-leg — a közügy érdekében pedig minden tulajdonosnak van joga maga földjén rendelkezni — az ideiglenes bírtokosok által netalán követelendő kárpótlék megtérítése mellett — vágassunk ki — mert mérnök szempontból lehetnének látom — a nyomás szűltő kezdve az említett inaházi földig egy minden homok-dombot kikérülő, s mostaninál meg, vagy igen kavessal hoz-szabb s mégis alkalmasnak jó, hat öbl szélességű, mindentűn a legalkalmasabb helyeken vezetve. Ezzel nemcsak magunknak, de a balkányi országutban járó számitalan utasnak is hasznára tesztünk. A hadházi hídjára nézve pedig, hátszállag sür-gessük az ottani örömes előjárásigot, hogy figyelemköré méltatva azon szám nélküli veszélyes károkot, melyeket hidjok folytonos rozsz karban tartása okozott, már valahánr csináltassák meg.
Nyugyelisz az erdőbeli tisztások és földek a Savóskuton évenkénti hasznosbérbe adatnak szántás-vetés alá és kaszálókknak. Kivétveket azonban a bérbeadás alól az újabb 7 évi vágásté-reken levők, halott cselek között is találtnak 20—30 s több hol-dat tavó oly tábla használható földterületek, melyek kellő fel-

ügyeleti rendszabályok mellett — miután rajtok alig található öt-hat cserébokor — felszántathatnának, vagy másint használ-tathatnának.

Továbbá a mondott 7 évi újabb vágástérekben a haszná-lás meg nem engedtetvén, az évről-évre egymásra növo avar a bok-rok közelit annyira elborítja, hogy tüz esetében — mi itt lakó-som hat éve alatt három ízben történt — nincs örök, melylyel a pusztító elem — kivált széles időben — rettentő sebességgel terjedésének gátat vehessünk, csak késő segítségek érkezése vagy véletlen eső által szüntethetjük meg.

Javaslatom tehát, hogy miután a bérli, ki többnyire sáms-soni izraelita, jövőkre nem gondolva, csak a föld erejét szákmányolja ki: a már 5, 6, 7 s több éves vágások a következőképp tétessenek kár nélkül használhatókk:

- a) A legközelebbi két évre adattassanak szántás-vetés alá, ha lehet polgároknak egy, hogy az első évben kapás vetemény, a másodikban apró-mag termesztessék rajtuk.
  - b) A második évi bér a letakarás és behordás után azon-al szüntetessék meg s az ezután következők
  - c) szent-mihálynapkor adjuk ki a polgárok szarvasmarhái részére teli legeltetés végett két egymásután következő évreke (lovaknak nem javasolhatom) egy, hogy szent-mihálytól szent-györgyig legeltethessék, nyáron pedig ugyan ök kaszálathassák, akár csak pihentethessék.
  - d) Ezután, minthogy a kétévi pihentetés s legeltetés a föld erejét meglehetősen visszaadta, ismét szántás-vetés alá ad-hatjuk a fentebbi módon két évre.
- S így haladva ne higgyük, hogy az erdőnek kárt tettünk volna; s sovány talaj javulásá időnkint, nagy hatással fog lenni cserének növelkedésére is. Magában értetvén, hogy a marhák kártételei ellen a legszigorúbb örökös legyen s a gazdaság minden kár megtérítésére köteleztessék. Az avarok csak 4 évig növelkedhetnek s a fizeset oly veszélyes, mint eddig volt, többé nem lehet.

Tóth Dániel.

A kalarasi ev. ref. szabad magyar egyház tiszteletteljes nyilatkozata.

Az isteni végtelen kegyelemnek gondoskodásából, mi Ka-larászon levő elszórt tagjai ref. vallásunknak s magyar neme-zetünknek, hogy némi tudomást vegyen rólunk a magyar ref. szent egyház s hitrokónaink: hivatalos s testvári tisztelő hódol-lattal jelentjük, hogy nekünk az evangéliumot anyanyelvün-kön a körülmények lehetősege szerint évenként hetedik este-ndeje már, hogy hirdető szóhánk sokszor dietszélesy idők, fá-radalmak közt ugyan tiszteletes misionarius pap Czeider Már-ton lelki atyánk buzgó lelkesítése folytán, mult 1866-dik év decz. 15-dikén rondos egyházi községgyűléskünk; még pedig hazánk és nemzetünk törekvésének példőjára: szabad független egyházzá, megtartván a hely. hitvallás tételét a tudományra, az egyházkeresztyánra nézve pedig némi általunk tett módo-sítással a szót szabad egyházzak példőját követvén; olyformán, hogy egyházunk szellemi közönségben álljon minden testvér egyház és körletekkel, kik minket figyelemköré s mint zenegu testvérböket az urban való hit-közösségűel s nemzeti ro-konságnál fogva is erkölcsi pártfogásukra méltóztatnak.
Melyet is atyafiságos tisztelettel kérvén, agyunkról időn-kint a minket testvári szeretetűbe ölelő szentgyűléseknök er-kölcsi tudomás tekintetéből ez idegen földröl tudósítva, isten

M a t y l.

Dessály.

Ireta Major Béta.

Mikor Szilényi Barnabás ur kapuja zárva volt, ez annyit jelentett, hogy Szilényi Barnabás ur Poston van. Máskor a kapu mindig tárva-nyitva szokott állni.

A kis falu nincs messze Püspötől, nem sok időbe kerül be-ráldolni s ott Szilényi Barnabás ur gyakran szokta tenni, a utóbbi időben mindig gyakrabban.

A falu lakosai tudták már a kapu nyitva- vagy zárva-lé-tének jelentőségét. Olyan szerepet játszott ez a kapu, mint némely nagyuri kastélyban a zárdó, mely az uraság fátol- vagy hon-létét jelzi. Szilényi Barnabás ur utálta ez előkelő dolgot, mint általában minden előkelő dolgot, de a kapu sokkal szükségesebb volt, a nyitva- vagy zárva-tartásával való tüntetés sokkal szo-kottabb és kevésbé feltűnő, hogyszem megtámlhatta volna. Talán nem is tudta a hozzá kapcsoló jelentőségét.

De no álljunk illy sokidig a kapu előtt, mely jelenleg ismét épen csukva van; omeljük át magunkat rajta phantáziánk szár-nyával. Mi még könnyebben tehetjük ezt, mint az a délezer fiatal lovas, aki szép szürke paripóját épen most sarkantyuzni neki s mint a maddar ugratott át rajta. Az alacsony kapu még annak a földi lónak sem volt valami nagy akadály, kevesesen, el-ragadó bájjal szokták át rajta; hogyan képezhette gánt az égi Pegazus előtt?

Az udvarban vagyunk, ahol a fiatal lovas rövid ágatésben kanyarodik a ház homlokzatát elé. Egy pár szép agár szintén át-ugrott utána a kapun; azok most no várv közepén álló bokrok körül szaladgálnak, kiváncsian szemlölve a havas agár közé s mint a maddar ugratott át rajta. Az alacsony kapu még annak a földi lónak sem volt valami nagy akadály, kevesesen, el-ragadó bájjal szokták át rajta; hogyan képezhette gánt az égi Pegazus előtt?
Az udvarban vagyunk, ahol a fiatal lovas rövid ágatésben kanyarodik a ház homlokzatát elé. Egy pár szép agár szintén át-ugrott utána a kapun; azok most no várv közepén álló bokrok körül szaladgálnak, kiváncsian szemlölve a havas agár közé s mint a maddar ugratott át rajta. Az alacsony kapu még annak a földi lónak sem volt valami nagy akadály, kevesesen, el-ragadó bájjal szokták át rajta; hogyan képezhette gánt az égi Pegazus előtt?
Az udvarban vagyunk, ahol a fiatal lovas rövid ágatésben kanyarodik a ház homlokzatát elé. Egy pár szép agár szintén át-ugrott utána a kapun; azok most no várv közepén álló bokrok körül szaladgálnak, kiváncsian szemlölve a havas agár közé s mint a maddar ugratott át rajta. Az alacsony kapu még annak a földi lónak sem volt valami nagy akadály, kevesesen, el-ragadó bájjal szokták át rajta; hogyan képezhette gánt az égi Pegazus előtt?
(Szerkesztői példány. B. n. h.)

T Á R C Z A.

Helméből.

■.

Andalgva ülök fon a sziklán,
Mely bényul a habokba.
A szél füttyöl, sirdy sikoltoz,
Fut a hullám zubogva.

Vig fiuk voltak ezimbordám,
Sok szép leány borult rám.
Hová lettek? — a szél füttyöl még,
S zubogva fut a hullám. . .

■.

Hajóm fekete vitorlákkal
Száll a vad tengeren.
Tudod: mi búcs s te mégis
Bátasz könyörtelen.

Szived hitetlen, mint a szél s hűb,
Csupong mind szüntelen.
— Hajóm fekete vitorlákkal
Száll a vad tengeren. . .

Szécsen Károly.

